

7. наставна целина (VI и/или VII разред ОШ) Да ли је оно што желим уједно оно што ми треба?

А. План часова**А. План часова**

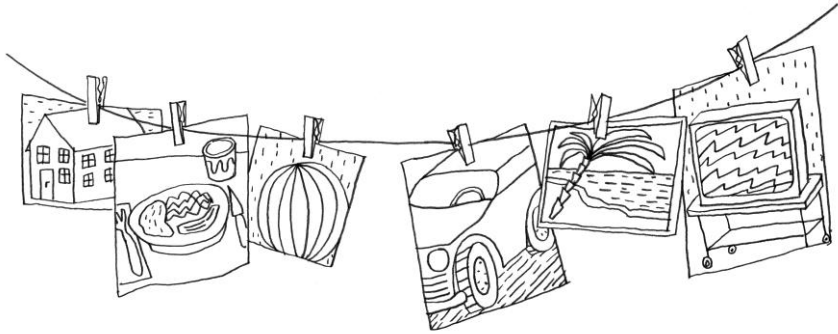
	Кључна питања/Теме лекције	Кључни задаци	Наставни материјали
1. Час	Шта су моје жеље?	Ученици постају свесни својих жеља објашњавајући их једни другима.	Слике да би се формирале групе ученика.
2. Час	Шта је људима потребно? Шта би било добро да имамо?	Ученици уче да праве разлику између жеља и потреба те између основних потреба и личних потреба.	<ul style="list-style-type: none"> - старе часописе; - маказе за сваког члана групе; - лепак; - неколико празних листова папира; - уже око 4м дугачко; - 10 штапаљки.
3. Час	Шта су жеље? Шта су потребе?	Вођени критеријумима, ученици се договарају о 10 важних жеља и потреба.	Материјали које доносе ученици.
4. Час	Да ли дечија права одговарају нашим идејама о жељама и потребама?	Ученици пореде своје идеје са дечијим правима и праве постере за презентацију поводом Међународног дана права детета.	Примерци Конвенције о дечијим правима за сваку групу; флип-чарт табла.

Б. Васпитно образовни циљеви

Човек разуме само оно што почива на реалности. Како би разумели о чему говоре дечија и људска права, ученици морају размислити о својим потребама и жељама. Морају постати свесни шта тренутно очекују од живота.

Прво, треба слободно да размисле о својим жељама и потребама, без обзира како чудно изгледале, и треба да их искажу.

Друго, треба да разјасне која је, по њиховом мишљењу, разлика између жеља и стварних потреба у њиховом животу. То ће

их сигурно довести до многих права која су већ дата Конвенцијом о правима детета.

У свакој фази важно је да наставник подстиче и руководи дискусијом. Наставник мора да води рачуна да се не меша нити да оптерећује ученике својим вредностима или нормама, чак ни у најбољој намери да их убеди у „праве“ идеје. Боље је да ученици у добро вођеној расправи открију и разреше концепте и вредности.

Термин за обраду ове наставне јединице треба одредити тако да буде пре новембра, како би плакати из 4. часа били готови за изложбу на Дан дечјих права, 20. новембра.

В. Кључна питања за размишљање у седмој наставној целини		
О (уознавање)	Кроз (искуство)	За (примена)
<i>Наставник</i>		
Колико деца тренутно знају о дечијим правима?	На који се начин начела дечијих права схватају у разреду и школској заједници?	Учити како предузимати акције изван школе: шта су ученици научили за свој будући живот?
Ученици разумеју да је овде реч о дечијим правима и доживљају основних потреба.	Ова наставна јединица пружа прилику ученицима да изразе своје личне потребе и жеље. Они схватају да их неко слуша и да их схвата озбиљно. Уче разлику између основних потреба за преживљавањем и ствари које желе.	Ученици треба да буду свесни да се свакодневно суочавају са кључним животним питањима и да приликом решавања тих проблема друштво ствара неједнаке услове за своје чланове. Треба да науче да се заузму за своје жеље, са критичке дистанце.
<i>Ученици</i>		
Шта смо научили о дечијим правима?	Како смо искусили дечија права у разреду?	Коју врсту акције сам ја у стању да предузмем?
Научио сам да се дечија права односе на наше најважније потребе - учешће у животу заједнице, развој, преживљавање и заштиту, те да имају много тога што се односи на мој свакодневни живот.	Своје жеље могу само да изразим ако верујем својим друговима и свом наставнику. Научио сам да се вреди потрудити да се отвори као и да видите да то други чине.	Покушаћу да више обратим пажњу на разлику између жеља и потреба. Нећу скривати и одрицати се својих жеља и снова, већ ћу се потрудити да их остварим без да наудим потребама других људи.

Г. Ток часова

1. час

Увод: Наставник саопштава да ће на овом степену (виши разреди основне школе) сваке године дечја права бити тема неких лекција, односно мањих пројеката. Кратак разговор са одељењем – шта о овоме знају из претходних разреда. Понављање најважнијих чињеница (упор. 3. наставну целину, 1. час и 4. наст. целину, 1. час) – настанак дечјих права, најважнија дечја права, евентуално веза са људским правима.

Најава: Ове године обрађиваћемо тему "Жеље и (основне) потребе". Кратко се објашњавају појмови, ученици дају примере једног и другог, најважније разлике, везу ове теме са дечијим правима.

Формирање група: Наставник исеца неколико фотографија прелепих аутомобила, модних детаља или атрактивних места за одмор, сваку на четири дела и насумце их дели ученицима. Проналазећи ученике који имају по део исте слике, формирају се радне групе ученика. Ако група мора да броји три или пет чланова да би се уклопило у укупан број ученика, слике се секу на одговарајући број делова.

Свака група бира једног заступника и менаџера. Заступник ће се обраћати у име групе другим групама, целом аудиторијуму, наставнику. Он је одговоран за веродостојно преношење мишљења групе, а не свог властитог мишљења. Менаџер групе организује радни процес, обједињава све чланове, и прати рокове.

Групама се задаје да дискутују о следећим тачкама и формулишу их бележењем кључних речи:

- Које су вам највеће жеље сада и шта бих посебно обрадовало?
- Које су вам највеће жеље и снови за будућност (кад будете имали 25 година)?
- Којих се жеља можете присетити? Које су вам биле највеће жеље кад сте били млађи – имали 5,7,9 или 11 година? Шта вас је тада посебно радовало?
- Које жеље имају одрасли које познајете (родитељи, познаници, други људи)?

Свака група пише своју листу жеља, поређану по узрасту, у форми табеле (формат А3, евентуално А2). Према нивоу разреда, изостављају се детаљи структуре или се дају смернице на табели. Договарају се око наслова који ће ставити у врх листе.

Листови се, у виду мини-плаката каче по учioniци. Заступници сваке групе кратко презентују резултате разреда. Евентуално, наставник указује на аспекте специфичне за пол деце/људи, оставрљивост или утопијски карактер жеље и сл.

За наредни час (неколико дана касније) ученици добијају овај задатак: Донети илустративни материјал на тему "Жеље и потребе" (часописе, са пуно слика, каталоге, проспекте итд.), као и, евентуално, штапалке за веш (уколико у школи нема бар 60 комада).

2. час

Увод: рекапитулација онога што је рађено на претходном часу. Тада смо говорили о данашњим и ранијим жељама. Данас ћемо се упустити у разлику између жеља (чије испуњење би било леп у циљу самоостваривања) и (основних) потреба (чије задовољавање је мање-више нужно за преживљавање). Неколико примера за ово.

Ученици настављају свој рад у групама. Расправљају о следећим питањима:

1. Шта бисмо радо имали? Шта би било лепо имати? Зашто? (Жеље.)
2. Шта нам стварно треба? Зашто? (Егзистенцијалне потребе.)

Као потпора спонтаним размишљањима, може се у виду задатка прегледати донети илустративни материјал као стимуланс у погледу жеља.

Групама се поделе листови формата А3 и задаје да:

- а. направе табелу са најмање пет (5) основних потреба (глад/храна, социјална заштита, безбедност, пријатељи, образовање, грејање итд.), као и пет (5) лепих жеља за самоостварење (сопствени ТВ-апарат, летовање на Малдивима, порше итд.) и
- б. исеку слике за обе категорије (евентуално као задатак) и потражи још слика. Сlike треба обележити са ОП (основне потребе) и Ж (жеље).

3. час (око 2 дана касније)

Групе добијају следећи задатак: Положите пред себе све своје слике ЖЕЉА и ОСНОВНИХ ПОТРЕБА. Демократски се договорите о 5 фотографија које представљају основне потребе за које мислите да су од централне важности; исто тако, издвојте и 5 слика које представљају

жеље – оне чије испуњење би вас највише обрадовало. Водите рачуна о томе да сви чланови групе имају могућност да поставе своје захтеве!

(У циљу избора слика из обе категорије, сваки члан групе има на располагању 5 бодова по категорији које ће доделити својим "фаворитима". Избор садржи слике са највише бодова.)

Свака група качи своје слике штипаљкама на канап дуг око 4 метра, разапет на погодном месту, и то на следећи начин:

- налево, фотографије које представљају ствари неопходне за достојанствен живот (основне потребе);
 - надесно, фотографије које представљају ствари потребне за угодан живот (жеље).
- (Вреди размислити и о неколико издвојених слика у средини.)

Презентација у одељењу, евентуално закључна дискусија, коју модерира наставник, о различитим аспектима ученичког избора (родне разлике, разликом између онога што се основном потребом сматра у нашој земљи и у изразито сиромашним земљама, итд.).

4. час

Свака група добија пет празних листова папира А3, као и копију (скраћеног или прилагођеног) текста Конвенције о правима детета. Задатак:

- Узмите у руке својих 10 одабраних фотографија од прошлог часа. У центру пажње сз слике (5) које се односе на ОСНОВНЕ ПОТРЕБЕ.
- Смењујући се, гласно читајте у групи дечја права, и код сваког прочитаног погледајте да ли се оно нашло у категорији потреба међу ваших пет одговарајућих слика (или су међу жељама на других пет слика).
- Узмите 5 празних листова папира и организујте их овако: лево или горе, у средини, залепите на сваки папир једну од пет слика које сте изабрали као ОСНОВНЕ ПОТРЕБЕ, а десно или доле упишите ДЕЧЈЕ ПРАВО које иде уз ту слику. Уз неке слике ће сигурно ићи више од једног дечјег права!
- Што пре сааставите ових пет листова (мини-постера), јер их треба изложити у школи поводом Дана дечјих права, 20. новембра.

У одељењу се води разговор о свих пет групних мини-постера. На крају, дискутује се о питањима као што су: У којој мери су се наша размишљања о основним потребама деце поклопила са оним што каже Конвенција о правима детета?

Појашњавају се модалитети изложбе групних плаката планиране за 20. новембар.